

CLUMBERINSPANILEIDEN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA 2011-2015

**Hyväksytty Suomen Spanieliliitto ry:n kokouksessa 21.08.2011
(aiempi ohjelma on vuodelta 1987, hyväksytty JTT 1/1988)**

1. YHTEENVETO

Jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on muodostaa kuva Suomen Spanieliliitto ry:n alaisten clumberinspanielirotuisten koirien alkuperäisestä historiasta ja nykytilasta Suomessa sekä kartoittaa jalostuksen suunnittelu.

Tavoitteena on saada sekä nykyiset, että tulevat kasvattajat ja rodun harrastajat tuntemaan clumberinspanielien rotumääritelmä, jalostuksen tavoitteet sekä ymmärtämään omien jalostuskoiriensa taso verrattuna koko kantaan.

Koiranjalostuksen yleisesti hyväksytty päämäärä on pyrkiä kasvattamaan hyväluonteisia ja terveitä käyttötarkoitukseensa soveltuvia rotumääritelmän mukaisen ulkomuodon omaavia koiria. Clumberinspanielien rotumääritelmän edellyttämä rotutyypin, oikeanlaiset mittasuhteet, sekä rodulle ominainen voimakkuus ja tyypilliset liikkeet tulisi myös säilyttää. Genetiikka on hyvin monimutkaista, eikä tiedetä miten monet koiran ominaisuuksista periytyvät. Vaikeutta lisää myös se, että koiran ominaisuuksiin vaikuttavat voimakkaasti myös ympäristötekijät.

Ulkomuodon lisäksi pitää saada säilytettyä rodun alkuperäinen ja rodunomainen käyttö ylösajavana ja noutavana lintukoirona .

Rodun jalostuksessa käytettävä populaatio on erittäin pieni myös maailmanlaajuisesti. Perinnöllisen vaihtelun säilymisestä tulee huolehtia ja kasvattajien edellytetään käyttävän koiria monipuolisesti huomioiden PEVISA-ohjelman määräykset ja yhdessä sovitut jalostuksen toimintaohjeet. Jalostuksessa on pyrittävä turvaamaan rodun jalostuspohjan laajuus käyttämällä riittävästi erisukuisia koiria.

Vastuu rodun jalostuksesta on rotujärjestöllä sekä kasvattajilla, jotka ovat vastuussa myös rodussa esiintyvistä perinnöllisistä sairauksista. Kasvattajien tulee olla rehellisiä kasvateissaan ilmenneistä vioista ja sairauksista jalostustoimikunnalle sekä pentujen ostajille. Jalostukseen käytettävien urosten omistajilta vaaditaan samaa avointa asennetta.

Clumberianspanielien terveyteen liittyy ongelmia, joista suurimpia ovat lonkka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriöt sekä atopia-tyyppiset, kutisevat ja vaikeasti hoidettavat ihottumat. SKL/Koiranetissä julkaistun tilaston (21 koiraa) mukaan suurin clumberinspanielien lopettamissyy on iho-ongelmat. Näistä sairauksista ja niiden esiintyvyydestä rodussa on tarkempaa tietoa tämän julkaisun Terveys-osiossa.

Rotu ei kuulu tällä hetkellä PEVISAan, mutta rotujärjestö Suomen Spanieliliitto, tulee esittämään vuoden 2011 kokouksessaan PEVISA-ohjelman hyväksymistä clumberinspanieleille, joten seuraavan viiden vuoden suurin jalostustavoite on parantaa rodun terveyttä.

2. RODUN TAUSTA

2.1 Clumberinspanielien historia Englannissa

Kerrotaan, että 1750-luvulla, viimeistään 1769, ranskalainen de Noaillesin herttua lahjoitti joukon parhaita metsästyskoiriaan ystävälleen Newcastle'n herttualle. Tämän, Clumber Park-kartanon mukaan rotu sai nimensä. Erään teorian mukaan clumberinspanieli on varsinaisesti brittiläinen rotu ja jalostettu vanhasta blenheiminspanielista. Rodun ranskalaisia juuria on yritetty selvittää laihoin tuloksin. Risteytyksistä on esitetty monenlaisia teorioita muun muassa bassetista paroni Cuvierin alppispanieleihin. Kirjallisia, varmasti todistettuja lähteitä ei ole, mutta Francis Wheatleyn vuodelta 1788 olevassa "Return from Shooting" taulussa on kiistatta tunnistettavia clumberinspanieleita ja Newcastle herttua sekä Clumber Parkin riistanhoitaja Willian Mansell. Herttuan lähipiirin yhteiskunnallisesti merkittävät perheet vartioivat mustasukkaisesti clumberinspanieleitaan ja rotu ei päässyt leviämään laajemmin, kunnes kuningas Edvard VII ihastui clumberinspanieleihin. Kuninkaan rakkaus rotuun ja käyttö metsästyskoirana on ollut legendaarista. Kuningas Edvard VII ja kuningas George V olivat kuuluisia taitavien valkoisten spanieliensa kanssa metsästämisestä. Kuninkaiden clumberinspanieleita ihailtiin niiden metsästysominaisuuksista, sitkeydestä ja voimakkuudesta johtuen. Sandringhamin vaikeakulkuisilla mailla tuli koirilla olla juuri näitä ominaisuuksia menestyäkseen metsästyskoirina. Useita käyttövalioita ja muotovalioita kasvatettiin kuninkaallisen rotuasiantuntemuksen johdolla. Tunnetuimmat koirat ovat Sandringham Spark sekä Sandringham Sparkle.

Toisen Maailmansodan aikaan clumberinspanielien lukumäärä laski merkittävästi, sillä suurikokoisten koirien pitäminen ja ruokkiminen sota-aikana ei ollut mahdollista. Sen myötä rodun geenipoolia menetettiin ikuisiksi ajoiksi. Sodan jälkeisten clumberinspanielien kasvatus perustui vain muutamien yksilöiden geeneihin. Nykyaikainen nopeasti metsästävien koirien suosiminen ja kapea geenipooli vähensivät merkittävästi clumberinspanielien suosiota metsästyskoirina sodan jälkeisenä aikana.

2.2 Clumberinpanielien historia Suomessa

Elossa olevien clumberinspanielien lukumäärä ei ole koskaan Suomessa noussut yli 100 yksilön ja rodussa on aina ollut vain muutamia kasvattajia. Tällä hetkellä Suomessa rekisteröityjen clumberinspanielien kokonaismäärä on 358.

Ensimmäisen clumberinspanielin, Frastan Even, toi Suomeen vuonna 1969 Matti Sahravuo. Ensimmäinen pentue syntyi vuonna 1971.

Vuosina 1990–2000 Suomessa on syntynyt 17 pentuetta, joissa vanhempina on käytetty 13 eri narttua ja 13 eri urosta. Näistä yhtä narttua on käytetty kolme kertaa ja kahta narttua kaksi kertaa. Nartuista kahdeksan on ollut tuontikoiria. Uroksista viisi on ollut tuontikoiria. Yksi astutus on tapahtunut Tanskassa ja kolme Ruotsissa. Vuosina 1990–2000 Suomeen tuotiin kaikkiaan 23 koiraa: Ruotsista 13, USA:sta 3, Tanskasta 2, Norjasta 1, Etelä-Afrikasta 1, Hollannista 1 ja Belgiasta 1.

Vuosina 2001-2010 Suomessa on syntynyt 15 pentuetta, joissa vanhempina on käytetty 12 eri narttua ja 11 urosta. Nartuista 3 on ollut tuonteja. Uroksista 7 on ollut tuontiuroksia tai ulkomailla rekisteröityjä. Vuosina 2007-2010 tuotiin kaikkiaan 11 koiraa: Ruotsista 6, USA:sta 2, Saksasta 1, Virosta 1 ja Tsekistä 1.

Suomessa ennen 1995 syntyneiden clumberien jälkeläisiä ei esiinny nykyisten suomalaisten clumberien sukutauluissa.

Vuosittain pentueita on ollut 1-3 ja rodun kasvattajia on tällä hetkellä vain kaksi.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Rotujärjestö on 1964 perustettu Suomen Spanieliliitto ry, jolla on jäseninä 21 yhdistystä. Rotujärjestössä ei ole henkilöjäseniä. Jäsenyhdistysten yhteinen henkilöjäsenmäärä on noin 3000 henkilöä.

Vuosina 1991–2003 rodulla toimi rotuyhdistys, Suomen Clumberit ry. Yhdistyksen toiminta loppui 31.12.2003 vähäisen toimivan jäsenmäärän vuoksi.

Spanieliliitto vastaa alaistensa rotujen jalostuksesta. Jalostustoimikunnan valitsee rotujärjestön kokous, esityksen kokoonpanosta tekee vuosittain kokoontuva rotuneuvottelu. Jalostustoimikunnassa toimivien henkilöiden pitää omata hyvä rodun ja Suomessa olevan kannan tuntemus, omata riittävä tieto perinnöllisyydestä ja pyrkiä omassa kasvatustoiminnassaan noudattamaan tavoiteohjelmaa. Jalostustoimikunta on pysynyt monia vuosia samana. Siihen kuuluu 1-2 henkilöä, eikä sille ole koskaan valittu varsinaista puheenjohtajaa.

4. NYKYTILANNE

4.1 Populaation koko ja rakenne

Clumberinspanielien kanta maailmanlaajuisesti on erittäin pieni. Vuosittainen rekisteröintimäärä on Suomessa noin 20–30 yksilöä. Kaikkien Pohjoismaiden (Ruotsi, Norja, Tanska, Suomi) yhteenlaskettu rekisteröintimäärä on viime vuosina ollut n. 100 kpl. USA:ssa on tällä hetkellä maailman suurin clumberinspanielipopulaatio. 2000 luvulla vuosittainen rekisteröityjen clumberien määrä on USA:ssa ollut n. 200 kpl. Rodun kotimaassa Englannissa rekisteröinti määrä on n. 100 kpl vuosittain.

Clumberinspanielien lukumäärä maailmassa on viimeisen 15 vuoden aikana lisääntynyt tasaisesti asiaansa omistautuneiden kasvattajien työn tuloksena. Rodun pieni populaatio on pakottanut kasvattajat ympäri maailmaa ryhtymään kansainväliseen yhteistyöhön.

4.1.1 Clumberinspanielien rekisteröinnit Suomessa 1969 – 2000

1969 1	1970 8	1971 0	1972 8	1973 0	1974 7	1975 2	1976 4
1977 7	1978 9	1979 4	1980 9	1981 0	1982 1	1983 2	1984 7
1985 6	1986 9	1987 1	1988 6	1989 2	1990 5	1991 31	1992 5
1993 6	1994 7	1995 4	1996 16	1997 5	1998 5	1999 4	2000 13

Clumberinspanielien rekisteröinnit Suomessa 2001-2010:

Vuositalasto - rekisteröinnit

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Pennut (kotimaiset)	31	7	32	12	12	7	9	11	2	9
Tuonnit	4	2	3	2	2	1			4	
Rekisteröinnit yht.	35	9	35	14	14	8	9	11	6	9
Pentueet	5	1	4	2	4	2	2	3	1	2
Pentuekoko	6,2	7,0	8,0	6,0	3,0	3,5	4,5	3,7	2,0	4,5
Kasvattajat	2	1	3	2	2	2	2	3	1	2
Jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	3	1	3	2	4	2	2	3	1	1
- kotimaiset	3		2		1	1		1		
- tuonnit			1	1	1	1	1	2		1
- ulkomaiset			0		2	0		0		
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	2 v 8 kk		2 v 11 kk	1 v 5 kk	1 v 3 kk	2 v 6 kk	5 v	8 v 1 kk		2 v 1 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	5	1	4	2	4	2	2	3	1	2

- kotimaiset	4	1	2	1	3	1	1	1	1	
- tuonnit	1		2	1	1	1	1	2		2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 3 kk	2 v 3 kk	2 v 6 kk	3 v 9 kk	4 v 7 kk	1 v 8 kk	2 v 10 kk	3 v	4 v 2 kk	4 v 1 kk
Isoisät	7	2	7	4	7	4	4	6	2	3
Isoäidit	6	2	7	4	8	4	4	6	2	3
Sukusiitosprosentti	5,68%	0,00%	2,14%	0,65%	3,04%	0,33%	0,39%	0,85%	0,00%	1,39%

Suomessa on rekisteröity yhteensä 358 clumberinspanielia.

4.1.2 Jalostustilasto 2001-2010:

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Per vuosi										
- pentueet	5	1	4	2	4	2	2	3	1	2
- jalostukseen käytetyt eri urokset	3	1	3	2	4	2	2	3	1	1
- jalostukseen käytetyt eri nartut	5	1	4	2	4	2	2	3	1	2
- isät/emät	0,60	1,00	0,75	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	0,50
- tehollinen populaatio	5 (50%)	1 (50%)	5 (62%)	3 (75%)	5 (62%)	3 (75%)	3 (75%)	4 (67%)	1 (50%)	2 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0%	0%	6%	14%	38%	0%	17%	25%	50%	0%
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	0%	6%	0%	67%	50%	67%	33%	50%	43%
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	12	11	12	10	11	8	8	9	6	6
- jalostukseen käytetyt eri urokset	7	8	9	9	10	7	5	6	4	3
- jalostukseen käytetyt eri nartut	9	10	10	8	9	7	6	5	4	5
- isät/emät	0,78	0,80	0,90	1,12	1,11	1,00	0,83	1,20	1,00	0,60
- tehollinen populaatio	11 (46%)	12 (55%)	13 (54%)	11 (55%)	12 (55%)	9 (56%)	8 (50%)	7 (39%)	5 (42%)	5 (42%)
- uroksista	4%	13%	14%	20%	23%	20%	22%	16%	23%	20%

käytetty
jalostukseen

- nartuista käytetty jalostukseen	2%	15%	21%	40%	56%	50%	47%	40%	42%	38%
---	----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Viimeisen 10 vuoden aikana on syntynyt 132 pentua, 26 pentuetta. Tuontikoiria on ollut 18. Keskimääräinen pentuekoko on ollut 5,8.

Vuosien 2006–2007 aikana jalostukseen käytettyjen koirien keskimääräinen ikä on ollut varsin alhainen. Suositus on, ettei clumberinspanieleita astutettaisi alle 2 vuotiaina.

4.1.3 Sukusiitosaste/Sukusiitosprosentti

Sukusiitosprosentti on matemaattinen arvio, joka kuvaa yksilön mahdollisuutta periä esivanhempiensa identtisiä geenejä vanhemmiltaan. Rodussa esiintyvät yksilöiden korkeat sukusiitoskertoimet kertovat perinnöllisen vaihtelun katoamisesta, sillä geenien lokukset yhdenmukaistuvat sukusiitosasteen kasvaessa. Koko rodun vuosittaisille sukupolville lasketun sukusiitoskertoimen voimakas kasvu saattaa olla hälytys tulevista hankaluuksista erityisesti, jos kasvu liittyy muihin ongelmiin tuoviin tekijöihin, kuten pieneen populaatiokokoon ja rajoittuneeseen geenivaihtoon. Sukusiitoskertoimen laskemisessa voidaan käyttää viiden polven sukutaulutietoja, mikäli halutaan ainoastaan vertailla sukusiitoskertoimen kasvua vuositasolla. Kymmenen tai useamman sukupolven sukutaulu kertoo kuitenkin enemmän todellisesta sukusiitosasteesta.

Tehollinen populaatio määrittää jalostuspohjan laajuutta. Tehollinen populaatiokoko on sitä pienempi, mitä pienempää osaa rodun kannasta käytetään jalostukseen. Mitä pienempi tehollinen populaatio on, sitä nopeammin sen keskimääräinen sukusiitosaste nousee. Monia geenejä menetetään populaatiosta, mikä kaventaa jalostuspohjaa peruuttamattomasti. Tämä alentaa populaation vastustuskykyä erilaisia uhkatekijöitä, kuten perinnöllisiä sairauksia, vastaan.

Vuosien 2005 -2007ainoastaan neljälle yhdistelmälle on pyydetty jalostustoimikunnan hyväksyntä, muut yhdistelmät eivät ole täyttäneet jalostuksen toimintaohjeessa mainittuja kriteerejä, tai kasvattaja ei ole muusta syystä hyväksyntää kysynyt. Pentuvälitykseen kasvattaja saa pentunsa vain hyväksyntästä yhdistelmästä.

Jalostustoimikunta toimii rotuneuvottelussa yhteisesti sovittujen ohjeiden mukaisesti. Rotuneuvotteluja ei ole vuoden 2003 jälkeen pidetty ja jalostustoimikunta on noudattanut alla olevaa toimintaohjetta kasvattajien pyytäessä yhdistelmille hyväksyntää.

- Yhdistelmälle haetaan jalostustoimikunnan hyväksyntää ennen kuin nartun kiima on alkanut
- Nartun tulee olla vähintään 24 kk ikäinen astutushetkellä
- Uroksen tulee olla vähintään 18 kk ikäinen astutushetkellä
- Lonkka- ja kyynärnivelpakkaus. Alaikäraja kuvaukselle 12 kk. Ei raja-arvoa. (Suositus on, ettei molemmilla vanhemmilla ole lonkka- ja/tai kyynärniveldysplasian vaikeinta astetta E & 3).
- Silmätarkastuspakko. Silmätarkastuslausunto saa olla astutushetkellä korkeintaan 24 kk vanha. (Ei suositella HC, PRA, vaikeimpien RD-aste (2-3) -sairaiden koirien jalostuskäyttöä).
- Ulkomaisten urosten kohdalla yllämainittujen terveystutkimustulosten puuttuessa yhdistelmä voidaan hyväksyä. Pentujen rekisteröinti vaatii poikkeusluvan jalostustoimikunnalta.

Vuonna 2007 jalostustoimikunta lisäsi suosituksen :

- Kahta PDP1 kantajaa ei tulisi risteyttää keskenään

4.1.4 Jalostukseen käytetyt urokset ja nartut vuosina 2001–2010

2001

Uros 	Narttu	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
NONSUCH SPYCE TWYCE	WINSOME ICE QUEEN	5	1	2	13	5	1
	CLUSSEXX MS COFFEE TALK	4	1	2	7	4	1

2002

Uros 	Narttu	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
BELLA-VITA BISCOTTI	MINA'S WHITE CHELSEA	2	1	0	0	2	1

2003

Uros 	Narttu	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
CARMILHAN	ANDCHELLE LADY	6	1	2	8	6	1

APPLESAUCE MAN	PENTRONILLA						
NONSUCH SPYCE TWYCE	MINA'S WHITE CHELSEA	3	1	2	11	8	2
WELLADAYS BASIL THE FOURTH	WINSOME ICE QUEEN	2	1	0	0	2	1

2004

		Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
Uros	Narttu	Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
CAIRO BOHEMIA CLUMBER	KARLUX DORIS DAY	8	1	2	11	8	1
WELLADAYS BASIL THE FOURTH	WELLADAYS WEST SIDE STORY	1	1	3	5	1	1

2005

		Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
Uros	Narttu	Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
ERINVEINE RUNUPTHECOLORS	SPICE TWICE CLOCKWISE	2	1	0	0	2	1
FRECKLE-FACE WHITE LORD	LIBELL'S SNOW WHITE AT FOLIANT	5	1	2	11	5	1

2006

		Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
Uros	Narttu	Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
ANDCHELLE LORD MORGAN	FRECKLE-FACE WHITE LADY	3	1	4	18	3	1
GOLDENSMILE ANOTHER BASIL	SPICE TWICE RADIANTROSEMARY	3	1	0	0	3	1
TWEEDSMUIR TOP GUNNER	ANDCHELLE LADY PENTRONILLA	1	1	1	5	1	1
WELLADAYS WALLSTREET	KARLUX DORIS DAY	5	1	3	19	5	1

2007

		Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
Uros	Narttu	Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
ANDCHELLE LORD MORGAN	LIBELL'S SNOW WHITE AT FOLIANT	7	1	1	6	17	2
DON'S BRIC IN THE WALL	SPICE TWICE COCK-A-HOOP	5	1	1	8	5	1

2008

		Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
Uros	Narttu	Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita

Uros 	Narttu	Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
ANDCHELLE LORD MORGAN	LIBELL'S SNOW WHITE AT FOLIANT	10	1	1	6	17	2
	FOLIANT'S HAPPY	9	1	0	0	9	1
FRECKLE-FACE WHITE ANDREW	FRECKLE-FACE WHITE GOLD	5	1	0	0	5	1
SPICE TWICE ATHOS	SHOGUN'S SPICE TWICE COTTONTAIL	8	1	1	10	8	1

2009

		Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
Uros 	Narttu	Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
ANBROOK STARS N STRIPES	SPICE TWICE VIKING VIGDIS	7	1			7	1

2010

		Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
Uros 	Narttu	Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueit a
FRECKLE-FACE WHITE ANDREW	FOLIANT'S NATIONWIDE	6	1			6	1
	LIBELL'S SNOW WHITE AT FOLIANT	5	1			5	1
	FOLIANT'S HAPPY	2	1			2	1
SPICE TWICE TAG HEUER	SPICE TWICE VIKING SIGNY	8	1			8	1
SPICE TWICE YES OR SNOW	SPICE TWICE BOHEMIA POHADKA	10	1			10	1

4.2 Luonne ja käyttöominaisuudet

Jos olet clumberin omistaja, olet aina clumberin omistaja, sanotaan. Usein kuulee sanottavan, että harva rotu on yhtä lojaali omistajalleen kuin clumberi, joka on saanut elää oikein kohdeltuna. Clumberien iloinen ja eloisa luonne sekä älykkyys tekevät niistä erittäin pidettyjä perheenjäseniä.

Clumberit viihtyvät huomion keskipisteenä. Valtaosa niistä rakastaa noutamista, joten niille ei ole hankalaa keksiä toimintaa ja tarjota liikunnallisia virikkeitä. Clumberit haluavat kantaa esineitä suussa ja usein ne tuovat esineen ihmiselle tervehtiäkseen häntä. Monesti niiden heiluttaessaan voimakkaasti häntäänsä, koko pitkän rungon takaosa ”vatkaa” siten, että koiran pää melkein osuu häntään – aivan kun ne tanssivat gigueta. Clumberitanssi on varsin omintakeista ja kiehtovaa katsottavaa.

Clumbereilta ei saa vastakaikua ankaraan käsittelyyn tai käyttöön, jossa niitä yritetään houkutella vastentahtoisesti tekemään jotain. Ne yksinkertaisesti kieltäytyvät liikkumasta, jolloin jotkut ihmiset erehtyvät luulemaan clumberia tyhmäksi. Toisaalta, clumberi on niin älykäs ja omanarvontuntoinen, että se saattaa tietoisesti tavalla tai toisella, ettei siedä nöyryyttämistään. Tämän rodun kanssa pärjäävät henkilöt, jotka osaavat lempeän määrätietoisesti ohjata koiraansa.

Osa clumbereista kiirehtii tervehtimään kaikkia, jotka tulevat ovesta sisään, mutta jotkut ovat etäisiä vieraiden parissa, eivät arkoja, mutta kunnioitusta herättävän arvokkaita. Ne ovat hyviä vahtikoiria silloin, kun todellinen vaara on kyseessä, mutta kuitenkin eivät hauku kaikelle. Joissakin koirarotuja kuvaavissa kirjoissa sanotaan clumbereita hitaasti liikkuviksi koiriksi.

C Bede Mawwell kuitenkin kirjoittaa kirjassaan ”The Truth About Sporting Dogs” (1972), että on varmaa, etteivät clumberit ole millään tapaa hitaita, laiskoja tai kömpelöitä.

Clumberien luonnetta voisi kuvata lainaamalla Brian Ghent (1953, London) kirjaa ”That's a Good Dog”: Clumberinpentu näyttää iloiselta pieneltä karhulta, ja täysikasvuista clumberia voisi kuvata touhukkaaksi irlantilaiseksi pesijänaiseksi, joka on luotettava ja hyväsydäminen. Clumberin charmi on sen itsevarmassa asenteessa mennä ja tehdä työtä vahvan vaistonsa voimalla. Ne ovat vakaita ja vahvoja työskentelyssään. Suussa ne kantavat siipiä, lintuja tai mitä tahansa osuu eteen heti, kun ne ovat tarpeeksi vanhoja ollakseen jaloillaan. Sellainen toiminta miellyttää niitä koko päivän ajan.

Käyttöominaisuuksista: Clumberien työskentelytyyliä on helpointa ymmärtää, kun tietää mihin rotu on alun pitäen jalostettu. Clumberit tunnetaan rotuna 1700-luvun puolivälistä. Geenipooli oli aatelisten ”kontrolloima” seuraavan 100 vuoden ajan. Näiden vuosien aikana clumbereita jalostettiin metsästämään metsäkanalintuja vaikeakulkuisissa maastoissa. Metsästyskoira, joka on jalostettu tällaiseen tehtävään, omaa hyvin omintakeisen metsästystyylin. Jos nopeasti liikkuva koira metsästäisi hyvin vaikeakulkuisessa maastossa, vammauttaisi se itsensä nopeasti. Clumberit jalostettiin metsästämään ravaten.

Tällaisessa maastossa oli paljon lehtiä ja kasvillisuutta, joihin riistan haju jäi. Sellaisessa maastossa tarvittiin enemmänkin maavainuista koira ilmavainuisen sijaan. Maastossa, jossa on vaikea liikkua, tarvitaan enemmänkin koira, jonka nenän käyttö näyttelee tärkeämpää roolia kuin nopeasti liikkuminen. Tästä johtuen myös nykyisin clumberi ei tarkista koko maastoa toiveenaan, että sieltä löytyisi riistaa. Clumberi liikkuu hitaasti löytääkseen tärkeimmät hajut. Jos alueella ei ole riistanhajua, se siirtyy tyynesti etsimään riistaa uudelta alueelta. Tämän vuoksi saatetaan virheellisesti luulla sitä välinpitämättömäksi koiran metsästäessä.

Vaikeakulkuisen maaston metsästyskoiralta vaadittiin erittäin voimakasta metsästysviettiä ja peräänantamatonta luonnetta, jotta linnut saatiin ylösajetuksi tiheästä kasvustosta huolimatta. Kun nopea ylösajo ei ollut mahdollista, täytyi clumberien tyytyä jäljestämään riistaa.

Clumberien tulisi ”herätä”, kun kohdalle osuu linnun haju ja sen jälkeen koiran tulee osoittaa päättäväisyyttä löytää riista.

Suomessa joitakin clumbereita on käytetty metsästyskoirina, mutta spanielien metsästyskokeissa Suomessa on tiettävästi käynyt vain yksi clumberi, jonka saamasta tuloksesta ei ole tietoa.

Clumberinspanielin tulee suorittaa hyväksytysti spanielien taipumuskoe tai saada palkinto spanielien metsästyskokeesta voidakseen saavuttaa Suomen muotovalion arvon. Nämä rodunomaiset koesuoritukset riittävät myös KANS MVA arvon saamiseksi. Taipumuskoe on harvoin tälle rodulle ylipääsemätön ongelma. Ne ovat yleensä reippaita metsässä kulkijoita ja hyviä uimareita, joita eivät huonot maastot pelota.

4.2.1 Spanielien taipumuskoe eli SPA

Kokeiden tarkoitus on kartoittaa spanielirotujien käyttöominaisuuksia, sekä todeta ovatko koiran luonne ja käyttäytyminen spanieliroduille tyypillinen.

Kokeeseen kuuluvat seuraavat osa-alueet:

Kokeen osasuoritukset ja "mitä se on"

Sosiaalinen käyttäytyminen:

Koiran on tultava vaikeuksitta toimeen ihmisten ja koirien kanssa.

- Tuomari seuraa oman ryhmänsä koirien käytöstä ryhmässä ja koskettelee koiria. Koira ei saa osoittaa aggressiivisuutta tai suurta arkuutta ihmisiä tai koiria kohtaa.

Tottelevaisuus

Yleensä tottelevaisuutta tarkkailla koko kokeen ajan. Koiran on oltava ohjaajansa hallinnassa.

- Koiran on annettava kytkeä itsensä. Haku- ja vesityöskentelyosuudella koira on vapaana, ja ohjaajan kutsusta sen on tultava luokse ja annetta kytkeä itsensä.

Haku ja laukauksensieto

Tarkoituksena on todeta, haluaako koira työskennellä maastossa ja olla yhteistyössä ohjaajansa kanssa. Koira ei saa pelätä siitä n. 25 metrin etäisyydeltä haulikolla ammuttua laukausta.

- Koiran on vainuansa käyttäen etsittävä mahdollista riistaa tai jälkiä vähintään 10 m:n etäisyydellä ohjaajastaan vähintään viiden minuutin ajan, samalla kuitenkin pitäen yhteyttä ohjaajaansa. Ohjaaja saa innostaa koira. Aikaa käytetään enintään 20 minuuttia / koira.

- Laukauksensieto kokeillaan hakuosuuden yhteydessä. Koira ei saa pelätä ammuttua laukausta. Laukaus ammutaan, kun koira etenee ohjaajasta poispäin.

Jäljestäminen

Koiran on kytkettynä 6 metrin taluttimeen seurattava vastatapetun tai tuoreena pakastetun, täysin sulaneen riistaeläimen tai kanin laahausjälkeä, joka on n. 120 m:n pituinen. Jäljen puolivälissä on 90 asteen kulma. Laahattu eläin jätetään kaadoksi.

- Koira saa ohjata jäljen alusta n. 10 m:n matkan. Jos koira eksyy jäljeltä, voidaan se kerran palauttaa jäljelle. Suoritukseen voidaan käyttää aikaa enintään 10 minuuttia. Koiran on jäljestettävä kaadolle asti, eikä se saa pelätä tai raadella kaatoa. Ellei koira lähde jäljelle, voidaan sitä yrittää enintään 5 minuutin ajan.

Vesityö

Koiran on uitava halukkaasti ja noudettava veteen heitetty riistalintu tai riistalintupukki.

- Ohjaaja heittää riistan tai pukin veteen koiran nähden. Ohjaajalla on mahdollisuus heittää enintään kaksi pukkiä tai riistaa. Koiran on uitava vähintään 5 metriä rannasta poispäin ja tuotava riista tai pukki mieluiten kuivalle maalle. Riittävä suoritus kuitenkin on, jos ohjaaja voi jalkojaan kastelematta ottaa noudettavan esineen vedestä. Kivien käyttö lisähoukuttimena on sallittu. Ruuan, makupalan, toisen koiran tai ihmisen käyttö houkuttimena on kielletty. Aikaa voidaan käyttää suoritukseen enintään 5 minuuttia.

Yhteistyö ja yleisvaikutelma

Tuomari kuvaa muutamien sanoin positiivisessa hengessä koiran halua toimia yhteistyössä ohjaajansa kanssa.

Vuosien 2001-2010 clumberinspanielien taipumuskoesuoritukset:

SPA

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
SPA1	40% (2 koiraa)	69% (9 koiraa)	40% (4 koiraa)	75% (3 koiraa)	50% (1 koiraa)	67% (2 koiraa)	100% (3 koiraa)	33% (1 koiraa)	67% (2 koiraa)	100% (3 koiraa)
SPA0	60% (3 koiraa)	31% (4 koiraa)	60% (6 koiraa)	25% (1 koiraa)	50% (1 koiraa)	33% (1 koiraa)		67% (2 koiraa)	33% (1 koiraa)	
SPA-										
Yhteensä	5 koiraa	13 koiraa	10 koiraa	4 koiraa	2 koiraa	3 koiraa	3 koiraa	3 koiraa	3 koiraa	3 koiraa

4.2.2 Metsästyskoirien jäljestämiskokeet

Metsästyskoirien jäljestämiskokeet (Mejä) ovat clumbereille varsin luonteenomaisia ja vastaavat hyvin rodun alkuperäistarkoitusta, vaikkakin kokeessa käyntimäärät ovat vähäiset.

Mejä-kokeen tulokset vuosilta 2001–2010:

Voittajaluokka	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
VOI1			1	1	2	2	2			2
VOI2	1			1	2					2
VOI3		-	-	1	-	-		-		2
VOI0								1	2	1
VOI -										1
Avoinluokka										
AVO1	4	2	2			2		4	2	
AVO2	2	2						2	2	
AVO3								1		1
AVO0		1				1		2		
AVO -										
Koekäyntejä yhteensä	7	5	3	3	4	5	2	10	6	9

Metsästyskoirien jäljestämiskokeissa (MEJÄ) on Jäljestysvalion arvon saavuttanut kolme clumberinspanielia. Parhaiten on menestynyt *JVA & INT & NORD & FIN & N & DK & S(u) CH, WW-03, EUW-03, jFINW-01, SPICE TWICE GINGER FINGER*, joka on myös kahdesti päässyt oman alueensa piirimestaruuskokeisiin.

4.2.3 Näyttelyt

Suhteessa clumbereiden rekisteröintimääriin on näyttelykäyntejä viime vuosina ollut melko paljon.

vuosi	näyttelykäyntien määrä
2007	63 kpl
2008	93 kpl
2009	119 kpl
2010	117 kpl

Suomalaiset clumberinspanielit ovat saavuttaneet merkittävää näyttelymenestystä kansainvälisissä arvonnäyttelyissä:

Euroopan voittaja 2001, 2002, 2003 x 2, 2004 x 2, 2006, 2007 x 2, 2008
 Maailman Voittaja 2003 x 2, 2006 x 2

Lisäksi Suomessa kasvatettu narttu, INT & NORD & FIN & N & S(u) & SVK CH,
 WW-03, FINW-02, FINW-01, jFINW-01, jNLW-01 Spice Twice Radiant Rosemary, on voittanut
 Best in Show'n Ruotsin Clumberiyhdistyksen erikoisnäyttelyssä.

Suomen Spanieliliitto ry:n päänäyttelyn vuonna 2006 Best in Show oli JVA, INT & NORD &
 FIN & DK & N & S & PL & HR & EST CH, WW-06, EUW-07, EUW-06, SW-08,
 FINW-06, FINW-04, PLW-06, PZW-06, ESTW-05, BALTW-06 Spice Twice Athos.
 Edellisen kerran clumberi voitti Best in Shown SSLn päänäyttelyssä 1997. Koira oli Mina's
 White Axl.

Muissa maissa (lähinnä Ruotsissa, USA:ssa, Englannissa, Tsekeissä) clumbereita nähdään
 säännöllisesti kilpailemassa myös metsästyskokeissa, tottelevaisuuskokeissa ja agilityssä.

4.3 Terveys

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Clumberinspanielien voimassa ollut PEVISA-ohjelma päättyi 30.6.2009. Rotujärjestö Suomen
 Spanieliliitto ry:n kokous 21.08.2011 on päättänyt esittää Suomen Kennelliiton
 Jalostustieteelliselle toimikunnalle clumberinspanielien uuden PEVISA-ohjelman seuraavan
 sisältöisenä:

**Pentujen rekisteröimiseksi kummallakin vanhemmalla tulee olla virallinen lonkka- ja
 kyynärnivelkuvaustulos sekä voimassa oleva silmätarkastuslausunto.**

**Lonkkanivelkuvaustuloksen raja-arvo on D. Jos toisen vanhemman lonkkatuloksella on D
 pitää toisella olla A-B.**

Kyynärnivelkuvaustuloksen raja-arvo on 2.

Silmätutkimuslausunto ei saa olla 24 kk vanhempi.

**Jalostukseen käytettävät koirat on testattava PDP1
 (Pyruvaattidehydrogenaasifosfataasipuutos) varalta. Kahta PDP1 kantajaa ei saa
 risteyttää keskenään.**

Ohjelma astuu voimaan xx.xx.xxxx

Jalostuksen toimintaohje:

- Yhdistelmälle haetaan jalostustoimikunnan hyväksyntä ennen kuin nartun kiima on alkanut
- Nartun tulee olla vähintään 24 kk ikäinen astutushetkellä
- Uroksen tulee olla vähintään 18 kk ikäinen astutushetkellä
- Molempien osapuolten pitää täyttää PEVISA- vaatimukset
- Sairaita koiria ei pidä käyttää jalostukseen.
- Ulkomaisten urosten kohdalla yllämainittujen terveystutkimustulosten puuttuessa yhdistelmä voidaan hyväksyä. Pentujen rekisteröinti vaatii poikkeusluvan.

Lonkkaniveldysplasia

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston/nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja lonkkaniveletkin stabiloituvat. Yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Näistä osa on ns. suurivaikutteisia geenejä (engl. major gene). Periytymisaste vaihtelee eri tutkimuksissa välillä 0.1–0.6. Ympäristöllä on vaikutusta kasvuhäiriön ilmiäsuun. Useissa tutkimuksissa on todettu runsaan ravinnonsaannin olevan yhteydessä lonkkavikaan. Ruokinta ei aiheuta dysplasiaa, mutta se tuo vian esiin geneettisesti alttiilla koirilla. Tämä pätee myös toisin päin, optimaalisella ruokinnalla lonkkanivelen kasvuhäiriö ei tule näkyviin tai on lievempää. Myös liian raju liikunta kasvuaikana voi pahentaa muutoksia.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä. Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppely”, ylösnousuvaikeudet levon jälkeen,

liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä. Oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteen ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla röntgenkuvissa sairiksi todettujen yksilöiden karsimiseen jalostuksesta. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

LÄHDE: ELL Anu Lappalainen

Lonkat <http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/lonkkanivel.htm>

Clumberinspanielien lonkkakuvaustulokset 1988-2007

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
1988	6	0	3	0	1	1	5
1989	4	0	1	1	0	1	3
1990	4	0	0	0	2	1	3
1991	31	2	1	0	6	4	13
1992	5	0	0	0	0	2	2
1993	5	1	1	0	0	0	2
1994	9	1	2	0	2	0	5
1995	12	1	0	2	2	1	6
1996	8	1	0	0	0	0	1
1997	6	0	1	1	1	1	4
1998	5	0	1	1	1	0	3
1999	2	0	1	0	0	1	2
2000	12	0	1	1	2	3	7
2001	10	3	0	3	0	0	6
2002	5	0	0	0	2	2	4
2003	11	3	0	0	3	0	6
2004	10	1	0	2	1	0	4
2005	9	1	2	1	1	1	6

	2006	14	1	2	5	2	1	11
	2007	15	0	0	0	1	1	2
Yhteensä		183	15	16	17	27	20	95
		52 %	16 %	17 %	18 %	28 %	21 %	

Clumberinspanielien lonkkakuvaustulokset 2008-2010	Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
	2008	32	4	2	0	2	2	10
	2009	27	8	7	1	2	0	18
	2010	18	0	0	0	0	0	0
	Yhteensä	77	12	9	1	4	2	28

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2008	31%	40%	20%	0%	20%	20%
2009	67%	44%	39%	6%	11%	0%
2010	0%					
Yhteensä	36%	43%	32%	4%	14%	7%

Clumberinspanielien lonkkakuvaustulokset ovat maailmanlaajuisesti vaihtelevia A-E:n välillä. Ruotsin Clumberiyhdistys on viimeisen 10 vuoden aikana rajoittanut D- ja E-lonkkaisten koirien jalostuskäyttöä ja tulokset ovat lupaavia. Rodun kotimaassa Englannissa harvoin tutkitaan koirien lonkkia. USA:ssa lonkkien tutkiminen on melko tavallista. Jalostustoimikunnan tiedossa on pari yksilöä Suomesta, jotka ovat lonkkaongelmien vuoksi jouduttu lopettamaan.

Clumberinspanielien kyynärniveltutkimustulokset 1988-2007

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
1988	6	0	1	0	0	1
1989	4	0	0	0	0	0
1990	4	0	0	0	0	0
1991	31	0	0	2	1	3
1992	5	0	0	0	0	0
1993	5	2	0	0	0	2
1994	9	3	1	1	0	5
1995	12	4	2	0	0	6
1996	8	1	0	0	0	1

1997	6	3	0	1	0	4
1998	5	1	2	0	0	3
1999	2	1	0	0	0	1
2000	12	0	4	3	0	7
2001	10	5	1	0	0	6
2002	5	2	2	0	0	4
2003	11	4	0	0	2	6
2004	10	2	3	0	0	5
2005	9	4	0	2	0	6
2006	14	9	1	1	0	11
2007	15	0	1	1	0	2
Yhteensä	183	41	18	11	3	73
	40 %	56 %	25 %	15 %	4 %	

Clumberinspanielien kyynärniveltutkimustulokset 2008-2010:

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
2008	32	7	2	1	0	10
2009	27	11	5	1	1	18
2010	18	0	0	0	0	0
Yhteensä	77	18	7	2	1	28

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3
2008	31%	70%	20%	10%	0%
2009	67%	61%	28%	6%	6%
2010	0%				
Yhteensä	36%	64%	25%	7%	4%

Ruotsin clumberiyhdistys on viimeisen 10 vuoden aikana rajoittanut kyynärniveltutkimustuloksen 2 ja 3 saaneiden clumberinspanielien siitoskäyttöä. Rodun kotimaassa Englannissa harvoin tutkitaan koirien kyynärniveleitä. USA:ssa osa kasvattajista tutkituttaa koiriensa kyynärnivelet.

Kyynärniveldysplasia

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan fragmentoituminen, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytymisen mekanismit ovat epäselvät. Periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Yksi näistä geeneistä saattaa olla ns. suurivaikutteinen geeni. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä. Toisin sanoen optimaalisella ruokinnalla voidaan mahdollisesti estää kasvuhäiriön kehittyminen yksilöllä, jolla on siihen perinnöllinen taipumus.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat sekundaarisesta nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy yleensä aina jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Pohjoismaissa kyynärnivelnäköiden arviointi perustuu sekundaarisiin nivelrikon merkkeihin. On huomattava, että jo 1. asteen muutos tarkoittaa sitä, että koiralla on kyynärnivelen kasvuhäiriö ja siitä johtuvia nivelrikkomuutoksia. Ruotsissa kyynärnivelen kasvuhäiriö on vähentynyt roduissa, joissa kyynärniveliä kuvataan. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että siellä käytetään näissä roduissa jalostukseen vain vähän muita kuin kyynärnivelen suhteen terveitä koiria. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo

useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Eli Anu Lappalainen

Jalostustoimikunnan tiedossa on muutamia yksilöitä, joiden kyynärniveviä on kirurgisesti korjattu.

Clumberinspanielien silmätutkimustulokset vuosilta 2000 – 2010:

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terkeitä	Terkeitä %
2001	10	7	70%	3	43%
2002	5	4	80%	3	75%
2003	11	3	27%	1	33%
2004	10	4	40%	4	100%
2005	9	5	56%	2	40%
2006	14	9	64%	5	56%
2007	15	8	53%	6	75%
2008	32	7	22%	2	29%
2009	27	11	41%	2	18%
2010	18	1	6%	1	100%

2001

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	3
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	2
Keratiitti, epäilyttävä	1
Keratiitti, todettu	1
Kuivasilmäisyys, todettu	1
RD, multifokaali, todettu	1
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	2
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	1

2002

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	3
Posterior polaarinen katarakta, todettu	1
PPM, diagnoosi avoin	1
RD, diagnoosi avoin	1

2003

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	1
Keratiitti, todettu	2

2004

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	4

2005

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	2
Ektooppinen cilia, todettu	1
Makroblepharon, todettu	1
RD, multifokaali, todettu	1
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	2

2006

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	5
Makroblepharon, todettu	1
Määrittelemättömiä ylimääräisiä ripsiä/karvoja, todettu	1
Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu	1
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	1

2007

Diagnoosi	Esiintymiä
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	6
Makroblepharon, todettu	1
PHTVL/PHPV, sairauden aste 1	1
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, diagnoosi avoin	1
Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu	1

2008

Diagnoosi	Esiintymiä
<u>Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia</u>	2
<u>Posterior polaarinen katarakta, todettu</u>	5

2009

Diagnoosi	Esiintymiä
<u>Distichiasis, todettu</u>	1
<u>Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia</u>	2
<u>Kaihin laajuus, lievä</u>	1
<u>Kortikaalinen katarakta, todettu</u>	1
<u>Makroblepharon, todettu</u>	2
<u>Posterior polaarinen katarakta, todettu</u>	1
<u>Silmäluomen sisäänpäin kiertyminen, todettu</u>	1
<u>Silmäluomen ulospäin kiertyminen, todettu</u>	6
<u>Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen</u>	1

2010

Diagnoosi	Esiintymiä
<u>Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia</u>	1

Seuraavassa on tiivistelmä perinnöllisistä silmäsairauksista, joita on tavattu clumberinspanieleilla Suomessa vuosien 2000-2010 aikana:

RD (retina dysplasia) eli verkkokalvon synnynnäinen kehityshäiriö on usealla rodulla perinnölliseksi epäilty tai todettu sairaus, jossa verkkokalvo kehittyy jo sikiökaudella palautumattomasti epänormaalisti. Verkkokalvon rakenne voi olla paikallisesti liikakasvuinen tai osin irtaantunut, muodostaen poimuja ja pienempiä tai laajempia irtaumia. Vakavimmissa tapauksissa koko verkkokalvo on irtaantunut. RD jaetaan löydöksiä perusteella kolmeen luokkaan.

MRD eli multifokaali RD tarkoittaa, että koiralla on verkkokalvolla (yhdessä tai molemmissa silmissä) yksi tai useampia poimuja. GRD eli geograafinen RD on MRD- muutosta laajempi poimujen ja verkkokalvon ohentumien saarekemäinen kertymä, joka jo todennäköisesti vaikuttaa näkökykyyn toisin kuin MRD. TRD eli totaali RD:ssä verkkokalvo on kokonaisuudessaan irti. TRD:tä sairastava koira on usein syntymästään saakka sokea.

Ei tiedetä, ovatko MRD, GRD ja TRD keskenään geneettisesti samoja sairauksia. On rotuja, joilla esiintyy kaikkia RD:n muotoja ja rotuja, joilla MRD- koiria käytetään jalostukseen ja silti vakavampia RD:n muotoja ei esiinny. Rodusta riippuen MRD- diagnoosin saaneita koiria saa käyttää jalostukseen, kunhan valitulla partnerilla ei ko. muutoksia ole. GRD ja TRD koiria ei saa käyttää jalostukseen missään rodussa.

HC (hereditaarinen katarakta) eli perinnöllinen harmaakaihi on nuorella tai keski-ikäisellä koiralla esiintyvä linssin samentuma joko toisessa tai molemmissa silmissä. HC on todettu tai epäilty perinnölliseksi jo yli sadalla rodulla. Kaihi on nimitys linssissä olevalle samentumalle, jonka läpi valo ei pääse. Perinnöllistä kaihia tulee aina epäillä nuorella tai keski-ikäisellä koiralla, jolla on joko toisessa tai molemmissa silmissä kaihimuutos, jonka ei voi selittää syntyneen trauman, tulehduksen, aineenvaihduntasairauden tai korkean iän myötä.

Kaihi voi ilmetä jo syntymästä saakka, tällöin sitä kutsutaan synnynnäiseksi kaihiksi, joka voi myös olla perinnöllinen muutos. Perinnöllinen kaihi ilmenee usein nuorella iällä, joskin poikkeuksia esiintyy rotujen ja yksilöiden välillä. Kaihi voi olla pieni muutos linssissä, joka ei etene eikä vaivaa koira. Se voi toisaalta olla etenevä johtaen linssin täydelliseen samentumiseen ja näkökyvyn menettämiseen. Kaihiin ei ole olemassa lääkkeellistä hoitoa, joka ennalta ehkäisisi, hidastaisi tai parantaisi sairauden. Kirurginen hoito, jossa samentunut linssi poistetaan, ja sen tilalle asetetaan valoa taittava keinolinssi, on ainoa tapa palauttaa silmän näkökyky.

PPM (persistoiva pupillaari membraani) on synnynnäinen silmän kehityshäiriö, jossa sikiökautinen silmän linssin etuosaa ruokkiva verisuonitettu verkko/kalvo ei häviä normaalisti syntymän aikoihin tai viimeistään kuuden viikon sisällä. Verisuonitetun kalvon /verkon jäänteinä voidaan nähdä yhdessä tai molemmissa silmissä linssin etukapselissa keskellä pieniä, pigmentoituneita pisteitä tai iriksen eli värikalvon pinnalla lankamaisia nk. PPM-rihmoja. Rihmat voivat olla lyhyitä tai pitkiä. Rihmat voivat kulkea iriksestä irikseen jopa pupillin poikki, iriksestä linssin etukapseliin tai iriksestä sarveiskalvoon aiheuttaen linssin ja sarveiskalvon kiinnityskohtaan samentumamuutoksen. Rihmojen sijaan voidaan nähdä laajempia, kudoksetyypisiä muutoksia. Vakavimmissa tapauksissa muutokset heikentävät yksilön näkökykyä.

Sairaus ei lievissä muodoissa haittaa yksilöä lainkaan. PPM- muutokset eivät häviä koskaan, mutta eivät toisaalta lisäänykään.

Distichiasis Luomen reunassa luomirauhasten laskuaukosta uloskasuvia ylimääräisiä ripsiä kutsutaan distichiasis-ripsiksi. Ylimääräisiä ripsiä voi esiintyä sekä ylä- että alaluomissa, ja tavallisesti molemmissa silmissä. Runsaslukuisina ylimääräiset ripset aiheuttavat silmän sarveiskalvon ärtymistä, silmän siristystä, punoitusta ja lisääntynyttä kyynelvuotoa. Jos ylimääräisiä ripsiä on runsaasti, niiden hoito on kirurginen poisto. Ektooppiset ciliat eli väärässä paikassa sijaitsevat ripset, jotka usein kasvavat luomen sisäpinnalla sidekalvolla, ovat eräs muoto distichiasiksesta. Koska ektooppiset ripset ovat usein lyhyitä ja jäykkiä ja ne suuntautuvat suoraan kohti sarveiskalvoa, ne voivat aiheuttaa sarveiskalvoon haavautumista ja siten kipua. Hoitona on ektooppisen ripsen kirurginen poisto.

Entropium ja ektropium ovat luomen rakenneongelma, jossa liian löysät luomet kiertyvät joko sisäänpäin (entropium) tai ulospäin (ektropium).

Keratokonjunktivitis sicca, KCS eli kuivasilmäisyys on monella rodulla perinnölliseksi epäilty sairaus, jossa kyynelnesteen tuotto hiipuu osin tai kokonaan aiheuttaen silmään sarveiskalvon ja sidekalvon tulehdusta, kipua ja ajan kanssa jopa näkökyvyn heikkenemistä sarveiskalvon muutosten takia.

Kuivasilmäisyyttä esiintyy erityisesti kääpiöroduilla. Kuivasilmäisyyden syynä voi olla perinnöllisen alttiuden lisäksi mm eri lääkeaineet, kyynelrauhanen hermotuksen häiriöt, aineenvaihduntasairaudet, infektiot, autoimmuunisairaudet. Paikalliset tiettyyn kudostyyppiin kohdistuvat autoimmuunisairaudet ovat todennäköisesti tavallisin kuivasilmäisyyden syy koirilla. Oireet alkavat sidekalvon punoituksena ja silmän rähmimisenä. Silmä rähmii usein runsaasti ja rähmä on tyypillisesti silmän pintaan tarttuvaa ja hyvin sitkeää, venyvää. Silmä voi olla valoarka. Sarveiskalvo voi samentua, suonittua ja pigmentoitua aiheuttaen näkökyvyn heikkenemistä. Sarveiskalvon haavaumat ovat melko tavallisia. Silmä kutiaa ja on kivulias.

Diagnoosi tehdään mittaamalla kyynelnesteen tuotto nk. Schirmerin kyyneltestillä (STT, Schirmer Tear Test). Normaaliarvo on 15-25 mm /min. Mikäli tulos asettuu 11-15 mm / min tasolle on epäiltävä alkavaa tai lievää kuivasilmäisyyttä. Jos STT tulos on 6-10 mm/min on kyseessä keskivaikea kuivasilmäisyys. Jos STT tulos jää alle 6 mm/ min on kyseessä jo vakava kuivasilmäisyystila.

CSK

Chronic superficial keratitis (pannus) eli pitkäaikainen pinnallinen sarveiskalvontulehdus on perinnölliseksi epäilty todennäköisesti immuunivälitteinen sairaus, jossa sarveiskalvo ilman todettavaa muuta syytä etenevästi tulehtuu, johtaen jopa näkökyvyn menetykseen.

Oireina todetaan alkuun tyypillisesti sarveiskalvon korvanpuoleisen reunan punoitusta, suonitusta ja lisääntyntä pigmентаatiota. Muutos alkaa levitä sidekalvon rajalta kohti sarveiskalvon keskustaa jopa lihamaisena uudismuodostumana. Lopulta sarveiskalvo suonittuu, pigmentoituu ja arpeutuu hoitamattomana valoa läpipäästämättömäksi tiiviydeksi. Monilla yksilöillä samanaikaisesti todetaan vilkkuluomen reunan paksuuntumista ja pigmenttimuutoksia eli nk plasmomamuutoksia.

Oireiden alkamisikä ja vakavuus vaihtelee roduittain. Oireet alkavat tyypillisesti 1-6 v iässä. Ennuste sairauden vakavuuden suhteen vaihtelee oireiden alkamisajankohdan mukaan. Mikäli oireet alkavat nuorena, pannusmuutokset etenevät usein nopeasti ja ovat vakavia. Mikäli oireet alkavat vasta 4-6 v iässä, muutokset etenevät yleensä hitaasti ja ovat lievempiä.

2000-luvulla Suomeen USA:sta ja Englannista tuotujen koirien myötä on suomalaisessa clumberinspanielikannassa tavattu HC, keratiitti sekä kuivasilmäisiä koiria.

4.3.2 Muut Suomessa rodulla todetut merkittävät sairaudet

Clumberinspanieleilla tavataan jonkin verran kroonisia korvatulehduksia, jotka osittain aiheutuvat raskaista korvalehdistä ja mahdollisesti ruoka-aineperäisistä ärsykkeistä. Korvatulehduksien syynä voi olla myös perinnöllinen alttius kehittää vasta-aineita ympäristön valkuaisaineille eli atopia.

Atopia

Atopia on geneettisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva allerginen ihosairaus, jonka synnylle on perimän lisäksi olemassa useita altistavia tekijöitä, kuten koiran elinympäristö ja olosuhteet. Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Ruoka-aineallergia on koiralla atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista kärsii ruoka-aineallergiasta, jolloin koiralla on yleensä myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivat, ripuli). Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Atopia on tyypillisesti nuoren aikuisen koiran sairaus ja oireet alkavat suurimmalla osalla atoopikoista 6 kk – 3 vuoden iässä. Allerginen nuha, astma ja silmän sidekalvontulehdus ovat koiralla harvinaisia. Koira reagoi iholla ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopiaan liittyvien toistuvien ihon bakteeri- ja hiivatulehdusten esiintymisestä on päätelty, että atoopikkokoirilla olisi puutteellisesti toimiva soluvälitteinen immuunivaste. Atopialle tyypillistä on, että oireet helpottuvat ja pahenevat kausittaisesti ainakin sairauden alkuvaiheessa. Jos oireet ovat heti alkuun jatkuvia, voidaan hyvällä syyllä epäillä ruoka-aineallergiaa aiheuttajaksi.

Atooppinen iho kutisee, minkä seurauksena koira raapii ihonsa rikki. Turkki on hilseilevä ja huonokuntoinen sekä ohut tai jopa paikoin kalju. Niiltä alueilta, joissa kutina on voimakkainta, iho paksunee jatkuvan raapimisen ja kalvamisen seurauksena sekä tummuu. Muutokset paikallistuvat naamaan (huulet ja silmien ympäryks), korviin, tassuihin, jalkoihin, leukaan ja vatsan alle (kainalot ja nivuset). Joillakin koirilla jatkuva kutina aiheuttaa myös käyttäytymisen muutoksia, esim. ärtyisyyttä. Toistuvat korvatulehdukset ovat eräs tavallisimmista atoopikon iho-oireista.

Koiran kutinan syy on selvitettävä huolellisesti. Jos muuta selittävää syytä ei löydy ja koiralla on atopiadiagnoosin tekemiseen oikeuttavat oireet, koiralle tehdään joko ihotesti tai allergiavasta-aineita etsitään verestä. Koiran atopian hoitoon käytetään monia eri hoitomuotoja. Kaikkein tärkein on allergeenialtistuksen vähentäminen esim. toistuvien pesujen ja ympäristön saneerauksen avulla. Jollei näiden toimenpiteiden ja sekundaaristen bakteeri – ja hiivatulehdusten hallinnalla päästä riittävään lopputulokseen, voidaan allergiatestin tulosten perusteella aloittaa siedätyshoito ja/tai lääkehoito.

LÄHDE: ELL Nina Menna, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

Ruoka-aineherkkyyksiä tavataan clumberinspanieleilla. Ne ovat tavallisesti hallittavissa oikeanlaisella ruokavaliolla. Myös ruoka-aineherkkyyksien syynä voi olla perinnöllinen alttius, jolloin tilaa kutsutaan ruoka-aineallergiaksi.

Muutamia piilokiveksisiä yksilöitä on esiintynyt rodussa viimeisen 20 vuoden aikana.

Häntämutkia on ollut muutamilla yksilöillä. Clumberinspanieleita ty pistetään vielä joissain maissa.

Jalostustoimikunnan tiedossa on n. 10 koiraa, joilla on esiintynyt purentavikoja tai vinoja leukoja (nk. wry mouth). Muutamalla clumberilla on todettu hammaspuutoksia. Parin koiran tiedetään kuolleen syöpään.

4.3.3 Yhteenveto rodulla muissa maissa tai kirjallisuudessa kuvatuista sairauksista

USA:ssa on maailman suurin clumberinspanielipopulaatio ja aktiivisesti toimiva rotuyhdistys Clumber Spaniel Club of America sekä Clumber Spaniel Health Foundation. Suomen clumberipopulaatiosta osa on USA:laisista suvuista. Lisäksi USA:laisten koirien sukutauluissa on englantilaisia ja ruotsalaisia koiria. Näin ollen terveystarkastuksen tuloksia voidaan pitää suuntaa antavina myös Suomen clumbereille.

Clumber Spaniel Health Foundation toteutti rodun terveystarkastuksen (vastauksia 115 koirasta) ja sen tuloksena seuraavia sairauksia on todettu clumbereilla:

- 21 koiraa ei sairaushistoriaa, suurin osa näistä oli nuoria koiria.
- 24 koiraa, allergiaoireita ja korvatulehduksia
- 20 koiraa lonkkaniveldysplasia
- 15 koiraa, välilevyongelmia
- 16 koiraa, kilpirauhasen vajaatoiminta
- 8 koiraa, erilaisia syöpäsairauksia
- 9 koiraa, silmäsairauksia (punctuate cataract, PRA, PPM)
- 3 koiraa, sydän ja verisuoniperäisiä sairauksia
- 4 koiraa, ruuansulatuselimistön sairauksia, sekä lisäksi anaalirauhasvaivoja, virtsatievaivoja ja lisääntymiseen liittyviä ongelmia

Clumber Spaniel Health Foundationin suosituksen mukaan kasvattajien tulee kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin sairauksiin:

1. silmäsairaudet
2. lonkkaniveldysplasia
3. välilevysairaudet
4. allergiat

Autoimmuunisairauksiin ja sydänsairauksiin tulee myös suhtautua vakavasti.

LÄHDE: http://www.clumbers.org/AboutClumbers/Report_Survey.php

PDP1

Vuonna 2006 eristettiin USA:laisessa laboratoriossa geeni, joka aiheuttaa vajaatoimintaa PDP1 entsyymissä. PDP1 vajaatoiminta aiheuttaa clumberinspanieleilla (ja sussexinspanieleilla) liikkumisvaikeuksia. Jo muutaman sadan metrin matka tuottaa ongelmia. PDP1 vajaatoiminta voi vaikuttaa myös sydänlihakseen tai keuhkoihin. PDP1 vajaatoiminta johtaa useimmiten enneaikaiseen kuolemaan.

PDP1 vaajaatoiminnan aiheuttaa resessiivinen geeni. Ainostaan kaksi kantajaa risteyttämällä voi syntyä PDP1 vajaatoiminnasta kärsivä koira. Kahden PDP1 terveen, ei-kantajan jälkeläiset ovat aina PDP1 terveitä ja ei-kantajia.

Eläinlääketieteellisessä korkeakoulussa on 1990-luvulla diagnosoitu clumberinspanieli, jolla on ollut PDP1 vajaatoiminta. Tapauksesta on myös kirjoitettu tutkimusraportti joka on liitteenä.

Puryvaattidehydrogenaasifosfataasi-geeni, PDP1, tunnistettiin Toronton yliopistossa 2007 (Cameron JM ym. 2007). PDP1-geenissä esiintyvä mutaatio C754T aikaan saa PDP1-puutoksen, joka aiheuttaa koirille rasituksen sietokyvyn alenemisen ja mahdollisen rasituksen jälkeisen kollapsin. Myös joitakin neurologisia oireita on ilmaantunut. Sairastuneita koiria on hoidettu ketogeenisellä ja runsasrasvaisella ruokavaliolla (Abramson ym. 2004).

PDP1-puutos periytyy autosomaalisesti resessiivisesti eli koiran on perittävä kaksi viallista kopiota PDP1-geenistä ennen kuin oireet sairaudesta voivat ilmaantua. Kuitenkin yksilöt, jotka kantavat yhtä viallista PDP1-geenin kopiota, siirtävät geenivirheen keskimäärin puolelle jälkeläisistään. Koska kantajilla ei ole sairaudesta oireita, säilyy haitallinen geenikopio populaatiossa, eikä sitä voida havaita ilman DNA-testausta. Koirarotuja testaamalla saadaan tietoa siitä, missä linjassa mahdollinen geenivirhe sijaitsee, jolloin tämä voidaan ottaa huomioon jalostuksessa. PDP1-geenin kantajat tulisi risteyttää ainoastaan sellaisilla yksilöillä, joilla ei ole PDP1-geenivirhettä, jolloin voidaan säilyttää kantajakoiran linjan hyvät ominaisuudet geenipoolissa.

Geenitestitulokset raportoidaan seuraavasti:

NORMAALI: Koiralla on kaksi normaalia PDP1-geenin kopiota, eikä se täten sairastu PDP1-puutoksen aiheuttamaan sairauteen.

KANTAJA: Koira kantaa yhtä normaalia ja yhtä mutatoitunutta PDP1-geenin alleelia perimässään, eikä näin ollen sairastu, mutta siirtää viallisen geenin alleelin keskimäärin noin 50%:lle jälkeläisistään.

SAIRAS: Koira kantaa kahta viallista PDP1-geenin kopiota ja sairastuu jossakin elämänsä vaiheessa.

Referenssit: Cameron, J.M., Maj, M.C., Levandovskiy, V., MacKay, N., Shelton, G.D., Robinson, B.H. (2007) Identification of a canine model of pyruvate dehydrogenase phosphatase 1 deficiency. *Molecular Genetics and Metabolism* 90 15-23.

Abramson, C.J., Platt, S.R. and Shelton, G.D. (2004) Pyruvate dehydrogenase deficiency in a Sussex spaniel. *Journal of Small Animal Practice* 45 162-165.

Tällä hetkellä clumberinspanielien PDP1 testejä on mahdollista teettää seuraavissa laboratorioissa:

<http://www.gtg.com.au/> , Australia

<http://www.aht.org.uk/> , Englanti

<http://www.caninegeneticdiseases.net/> ja <http://www.accupets.com/> USA

Kahta PDP1 kantajaa ei saa yhdistää keskenään, jottei synny PDP1 vajaatoiminnasta kärsiviä koiria. PDP1 vajaatoiminta on merkittävästi koiran elämänlaatua heikentävä sairaus ja aiheuttaa ennenaikaisen kuoleman. Koska kyseessä on peittyvästi periytyvä sairaus, joka voidaan määrittää DNA-näytteestä, voidaan kantajat melko helposti jalostaa pois rodusta tulevien vuosien aikana.

4.3.4 Kuolinsyytilasto

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Iho- ja korvasairaudet	5 v 11 kk	3
Kasvainsairaudet, syöpä	8 v 2 kk	2
Kasvainsairaudet, syöpä	7 v 11 kk	1
Pernan, sydämen tai verisuonijärjestelmän kasvain	8 6 kk	1
Lop. käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 v 5 kk	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	0 v 1 kk	1
Ruokatorven laajentuma, megaesofagus	0 v 1 kk	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	6 v 10 kk	2
Selkäsairaus	7 v 5 kk	2
Selkäsairaus	9 v 5 kk	1
Spondyloosi, nikamien luusilloittuma, nikamien yhteenluutuminen	5 v 5 kk	1
Tapaturma tai liikennevahinko	1 v 2 kk	1
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 v 1 kk	4
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	11 v 1 kk	1
Kohtutulehdus, pyometra	11 v 1 kk	1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	6 v 2 kk	4
Kaikki yhteensä	7 v 3 kk	21

Koiranet tietokannan kuolinsyytilastoon on ilmoitettu vain niukasti rodun kuolinsyytä. Tämän tilaston perusteella rotu on kokoonsa nähden lyhytikäinen ja syyt jakautuvat voimakkaasti. Eniten koiria on lopetettu toistuvien ihotulehdusten takia (3 koiraa).

4.4 Ulkomuoto

Ulkomuodoltaan rotumääritelmän mukainen, terve, hyväluonteinen, rodunomaiseen käyttöön kykenevä clumberinspanieli on jalostuksen päämäärä. Terverakenteinen koira myös liikkuu hyvin.

Jonkin verran näkyy clumberinspanieleita, joiden mittasuhteet eivät vastaa rotumääritelmän mukaista pitkärunkoista koira. Näiltä koirilta puuttuu myös rodulle ominainen rullaava käynti.

Englantilaisessa kannassa on eriytetty nk. näyttely- ja käyttölinjaiset koirat. Näitä kahta erityyppistä clumberinspanieliä englantilaiset eivät halua risteyttää keskenään.

5. YHTEENVETO AIEMMAN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Pienestä käytettävissä olevasta populaatiosta johtuen rodussa on terveydellisiä ongelmia, mm. lonkka- ja kyynärnivelen kasvuhäiriö ja silmätaudit. Kasvattajia on vuosittain vain 1 – 3. Rodun parissa aktiivisesti 80- ja 90-luvulla toimineista kasvattajista ei ole enää ketään rodun parissa. Kennel Freckle-Face kasvatti vuonna 1984 yhden pentueen, mutta vetäytyi sen jälkeen rodun kasvattamisesta ja palasi vuonna 2003 rodun pariin lähes 20-vuoden tauon jälkeen.

Suomen Clumberit ry rotuyhdistyksen toiminnan lakattua ei clumberinspanieleille ole järjestetty rotukohtaista neuvottelua tai terveystarkastusta, eikä rodussa esiintyviä ongelmia ole systemaattisesti seurattu muutoin kun PEVISAn osalta vuoteen 2008 asti.

Clumberinspanielien PEVISA-ohjelman jatkuminen on tärkeää, jotta pienen populaation saadaan objektiivinen tieto kirjattua jalostukseen käytettävien koirien terveydentilasta mm. niiden sairauksien osalta, jotka on PEVISA-ohjelmaan kirjattu.

Ruotsin ja USA:n Clumberiyhdistysten terveystarkastusten tuloksia ja suosituksia mukaellen clumberinspanielien jalostuksessa tulee kiinnittää huomiota silmätautien, lonkka- ja kyynärniveldysplasian vastustamiseen.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT

6.1 Visio

Clumberinspanielipopulaation koko Suomessa kasvaa hitaasti, mutta koiria on sen verran, että tulevaisuudessa on mahdollista jalostaa rotua kotimaassa syntyneiden koirien avulla. Silloin on mahdollista tarkemmin tietää, mitä hyviä ja huonoja ominaisuuksia eri sukulinjat kantavat. Tällä hetkellä kaikki Suomessa syntyvät clumberit ovat tuontikoirien ensimmäisen tai toisen polven jälkeläisiä.

Clumberinspanielin tulee pysyä miellyttäväluonteisena harrastus- ja seurakoirana, joka kykenee työskentelemään siinä, mihin se on jalostettu. Clumberinspanielien näkyminen eri harrastuksien parissa tuo rotuun uusia harrastajia.

6.2 Rotujärjestön tavoitteet

Clumberinspanielien kasvattajien ja harrastajien on tärkeää perustaa rotuyhdistys uudelleen, ja tähän onkin jälleen ilmennyt kiinnostusta. Mikäli Suomessa clumbereilla olisi oma rotuyhdistys, olisi ulkomaisten clumberiyhdistysten kanssa toimiminen ja tiedon vaihtaminen objektiivisempaa kuin yksityishenkilöiden välillä.

Clumberinspanielien omistajien aktivointi erilaisiin harrastuksiin koiriensa kanssa. Käyttöominaisuuksien virallinen mittaaminen eri koemuodoissa tuo uskottavuutta clumberinspanielien roolista monipuolisena harrastuskoirana.

Ihannetilanne olisi, että jalostukseen käytettävien urosten ja narttujen lukumäärä olisi sama.

Rodun lisääntyminen tapahtuisi vain terveitä yksilöitä käyttäen.

6.3 Rotujärjestön strategia

Clumberinspanieleilla ei tällä hetkellä ole toimivaa rotuyhdistystä. Rotujärjestöön on otettu yhteyttä uuden rotuyhdistyksen perustamiseksi. Rotujärjestö auttaa tässä työssä tarvittavilta osin.

Rotujärjestön päämääränä on clumberinspanielien PEVISA-ohjelman jatkuminen myös tulevana vuosina.

Koska kyseessä on todella pieni populaatio, ei ole tarkoituksenmukaista karsia jalostuskoiria liian tiukoilla ulkomuodollisilla kriteereillä.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet

Vahvuudet

Suomen clumberinspanielikannan kohtalainen taso. Muutaman kasvattajan kiinteät yhteydet rodun ulkomaisiin kasvattajiin mahdollistaa geenipoolin laajennuksen. Clumberit ovat miellyttäviä perhekoiria, joiden kanssa voi harrastaa monia koiraurheilulajeja.

Heikkoudet

Pieni populaatio ja vähän syntyviä pentuja. Vähän kasvattajia. Suurin osa pennuista jää uuden omistajan ”sohvaperunaksi”, eikä niiden terveyttä tutkita. Tuontikoiria liian vähän. Samoilla koirilla liikaa jälkeläisiä.

Mahdollisuudet

Rotuyhdistyksen mahdollinen perustaminen, jonka myötä rodun jalostuksen seuranta voisi olla systemaattista. Kasvattajien vastuu rodun terveydestä. Populaation kasvaminen. Rotua kohtaan on runsaasti kiinnostusta. Rajoitettaisiin sekä urosten että narttujen käyttöä jalostuksessa siten, että rajoitus olisi korkeintaan kaksi pentuetta tai kahdeksan jälkeläistä.

Uhat

Terveysongelmien lisääntyminen. Geenipohjan kaventuminen entisestään. Pentuekoon pieneneminen.

6.5 Varautuminen ongelmiin**Riski**

Rodun kasvattaminen vaikeaa pienestä kannasta johtuen.

Syy

Vain muutamia kasvattajia. Lisäksi on clumberien omistajia, jotka eivät ole kiinnostuneita tutkituttamaan koiriansa ja näin ollen näitä yksilöitä ei voida käyttää jalostuksessa.

Varautuminen

Uuden geenipoolin hankkiminen ja useampien koirien siitoskäyttö. Kasvattajien ei pidä käyttää sairaaksi todettuja clumbereita suvun jatkamiseen.

Miten vältetään

Rotuyhdistyksen mahdollinen uudelleen käynnistäminen rotutietouden lisäämiseksi ja kasvattajien toiminnan tukemiseksi. Jalostustoimikunnan osallistuminen jalostusaiheisiin koulutuksiin tiedon lisäämiseksi. Kasvattajien vastuu, ei sairaita koiria jalostukseen.

Toteutuessaan merkitsee

Clumberinspanieleiden jalostus Suomessa vaikeutuu ja pahimmillaan loppuu.

6.6 Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi

JTO:n päivittäminen.

Terveyskysely rodulle ja terveystutkimukseen tulleiden vastausten analysointi ja kasvattajille sekä harrastajille siitä informointi. Jalostustoimikunnan osallistuminen Suomen Kennelliiton ja Suomen Spanieliliiton järjestämiin jalostusaiheisiin luentotilaisuuksiin.

7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Jalostustoimikuntaa koulutetaan ja rotujärjestö seuraa millä tavoin uuden PEVISA-säännön rajoitukset vaikuttavat rodun kehitykseen. Rotujärjestö tukee jalostustoimikuntaa sen työssä.

LÄHTEET

The Aristocrat of Spaniels, W.J Ironside & I.M. Charlesworth

Clumber Spaniels, Jan E Irving

Clumber Spaniel Club of Sweden, <http://www.clumber.net/>

The Clumber Spaniel Club of American Internet-kotisivut, <http://www.clumbers.org/>

The Clumber Spaniel Health Foundation Internet-kotisivut, <http://www.clumberhealth.org/>

Suomen Kennelliiton KoiraNet tietokanta, <http://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx?R=109>

Suomen Kennelliiton kotisivut,
<http://www.kennelliitto.fi/FI/jalostusjakasvatus/artikkelit/lonkkanivel.htm>

Suomen Spanieliliiton Internet-kotisivut, <http://www.spanieliliitto.fi/>

APEX Verkkoklinikka Sari Jalomäki:

Perinnölliset silmäsairaudet, niiden oireet, diagnostiikka, merkitys yksilön ja jalostuksen kannalta

LIITTEET

Rotumääritelmä

PDH research paper - University of Vetnarian Science, Helsinki (3 sivua)

CLUMBERINSPANIELI

FCI ROTUMÄÄRITELMÄ Hyväksytty: 22.11.2004, SKL-FKK 27.6.2005

YLEISVAIKUTELMA: Tasapainoinen, raskasluustoinen ja toiminnanhaluinen koira, jolla on mielteliäs ilme. Kokonaisuus ilmentää vahvuutta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Tyyni, sydämellinen ja erittäin älykäs koira, jossa päättäväisyys yhdistyy luontaisiin kykyihin. Äänetön työskentelijä, jolla on erinomainen hajuaisti. Vakaa, luotettava, ystävällinen ja omanarvontuntoinen; pidättyväisempi kuin muut spanielit; ei taipumusta aggressiivisuuteen

PÄÄ: Neliömäinen, massiivinen ja keskipitkä; pää ja kallo eivät ole liioitellut.

KALLO-OSA: Yläosastaan leveä, niskakyhmy on selvä ja kulmakaaret voimakkaat.

OTSAPENGER: Syvä.

KUONO-OSA: Voimakas ja neliömäinen.

HUULET: Hyvin kehittyneet.

LEUAT / HAMPAAT / PURENTA: Leuat ovat vahvat. Säännöllinen, täydellinen ja täysihampainen leikkaava purenta, ts. alaleuan etuhampaat koskettavat tiiviisti yläleuan etuhampaiden takapintaa. Hampaat ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden.

SILMÄT: Kirkkaat, tumman meripihkanväriset ja hieman syvällä sijaitsevat; sidekalvoa näkyy mutta ei liikaa. Ulkonevat, vaaleat silmät ovat vakava virhe. Silmäluomet eivät saa olla sisäänpäin kiertyneet (entropium).

KORVAT: Suuret, viininlehden muotoiset, riippuvat ja hieman eteenpäin suuntautuneet. Korvien karvapeite on suoraa, hapsut eivät saa ulottua korvalehden reunan yli.

KAULA: Kohtuullisen pitkä, paksu ja voimakas.

RUNKO: Pitkä, raskas ja matalalle ulottuva.

SELKÄ: Suora, leveä ja pitkä.

LANNE: Lihaksikas.

RINTAKEHÄ: Syvä; kylkiluut ovat hyvin kaarevat.

ALALINJA JA VATSA: Vatsa ei ole kuroutunut.

HÄNTÄ: Yleensä typistetty. (Huom. Suomessa typistyskielto.) Typistetty: Alas kiinnittynyt ja hapsuinen, asenoltaan selkälínjan tasolla. Typistämätön: Alas kiinnittynyt ja hapsuinen, asenoltaan selkälínjan tasolla. Keskipitkä, tyvestään paksu ja vähitellen kärkeä kohti oheneva.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat lyhyet, suorat, voimakasluustoiset ja vahvat.

LAVAT: Vahvat, viistot ja lihaksikkaat.

KÄPÄLÄT: Suuret, pyöreät ja runsaskarvaiset.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat erittäin vahvat ja hyvin kehittyneet.

POLVET: Hyvin kulmautuneet ja suoraan eteenpäin suuntautuvat.

KINTEREET: Matalat.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Liikkeet ovat rullaavat, koska runko on pitkä ja raajat lyhyet. Liikkeet ovat edestä ja takaa katsottuna suorat ja vaivattomat.

KARVAPEITE

KARVA: Runsasta, pinnanmyötäistä, silkistä ja suoraa. Raajat ja rinta ovat runsashapsuiset.

VÄRI: Yksivärinen valkoinen runko on toivottava, merkit ovat sitruunankeltaiset, oranssinväriset sallitaan. Päässä vähäiset merkit, kuono täplikäs.

KOKO JA PAINO

PAINO: Ihannepaino uroksilla 36 kg ja nartuilla 29,5 kg .

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin. Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

Lactic Acidosis in a Clumber Spaniel

A three-year-old female Clumber spaniel was examined because of a history of poor exercise-tolerance since puppyhood. The dog had the opportunity for free exercise and rest in its yard at home. Usually the symptoms became more evident when the dog was exercised on a lead. During exercise the dog tired quickly, started to pant and salivate, lay down and was unable to rise. After resting the dog always returned to normal condition rather soon, at the latest within an hour. Except for intermittent polydipsia the dog was otherwise healthy and in good clinical condition.

The owner contacted the Small Animal Hospital, Faculty of Veterinary Medicine, University of Helsinki, because of suspicion of the metabolic disorder, blood pyruvate dehydrogenase deficiency, which has been reported in Clumber spaniels (*Herrtage & Houlton* 1979) and Sussex spaniels (*Houlton & Herrtage* 1980) as a possibly inherited syndrome. This disorder represents a mitochondrial myopathy in which disordered energy metabolism in affected individuals, after minimal exercise, causes weakness and cramping due to lactate accumulation.

The preliminary plan was to examine the dog and check whether any lactic acidosis after exercise would be evident compared to the state of a clinically healthy dog and then try to identify the specific changes caused by the suspected disease, and not by the situation.

However, on arrival at the hospital the dog had totally collapsed. It was panting heavily and was unable to move, so it had to be carried to the examination room. The reason was assumed

to be that the dog had walked on a lead for about 15 min while the owner was searching for the hospital.

In clinical examination, tachypnea and tachycardia were the main findings. Blood gas analysis (ABL 300, Radiometer, Copenhagen) from the heparin blood samples taken immediately after arrival from cephalic vein (venous) and about 45 min later from femoral artery (arterial) were performed showing extreme nonhypoxic acidosis (Table 1). Blood lactate values, examined for venous blood (Analox, Analox Instruments Ltd, London) immediately, 30 min and 60 min after arrival at the clinic were 18.6, 17.3, and 13.4 mmol/l (resting value was impossible to get at that visit). The lactate values for a clinically healthy dog at rest, 15 min and 30 min after exercise (15 min of slow running), were 2.0, 2.7, and 1.7 mmol/l, respectively. The post-exercise lactate values of the patient were thus very high compared with values for a healthy dog and confirmed the lactic acidosis. Blood samples for hematological and biochemical determinations were also taken at arrival. Routine hematological parameters were normal as well as values for serum urea, cholesterol, triglycerides, creatinine, protein, alanine aminotransferase, aspartate aminotransferase, potassium, sodium and creatine kinase. The glucose value was slightly increased (9.6 mmol/l, reference values of the laboratory 4.0-6.4). After 90 min the dog was still depressed and unable to walk but returned to normal condition at home within some hours.

Unfortunately, after about 2 weeks this dog,

Table 1. Blood gas analysis of a Clumber spaniel with lactic acidosis

	Sample		Reference values ³
	1 ¹	2 ²	
pH	6.910	7.147	7.33-7.50
PO ₂ (kPa)	12.0	15.4	11.3-12.6 (arterial) 5.3-8.0 (venous)
PCO ₂ (kPa)	3.1	3.3	3.9-4.8 (arterial) 3.9-5.6 (venous)
HCO ₃ ⁻ (mmol/l)	4.3	8.1	17-24
ABE ⁴ (mmol/l)	ND	-20.1	± 2.5
SBE ⁵ (mmol/l)	-25.8	-18.9	± 2.5

¹ Sample taken immediately after arrival (venous blood)

² Sample taken 45 min later (arterial blood)

³ From Bistner SI & Ford RB: Kirk and Bistner's Handbook of Veterinary Procedures & Emergency Treatment, 6th ed., WB Saunders Company, Philadelphia, 1995.

⁴ ABE = concentration of actual titrable base

⁵ SBE = concentration of standard titrable base

during a little exercise in the yard at home, suddenly died. In post mortem examination the main findings were severe congestion and edema in the lungs as well as hemorrhages and congestion in the brain and internal organs. The findings suggested acute cardiovascular complications (e.g. impaired myocardial contractility, ventricular arrhythmias, impaired cardiovascular responsiveness to catecholamines) known to develop with severe lactic acidosis (DiBartola 1992). Histopathologically no special changes were found in the heart, muscles, or other organs. No electron microscopy or histochemical examinations were performed because several hours had passed since the dog had died.

The causes of nonhypoxic lactic acidosis include drugs and toxins, diabetes mellitus, liver failure, neoplasia, sepsis, and renal failure (DiBartola 1992). None of these causes was verified in the history or examinations. Patients with an inherited deficiency of pyruvate dehydrogenase (PDH), a mitochondrial enzyme, exhibit rapid accumulation of pyruvate and lactate

with minimal exercise, which is frequently lethal. PDH converts pyruvate into acetyl groups which are oxidized to CO₂ in the tricarboxylic acid cycle. Under anaerobic conditions (e.g. tissue hypoxia) or in the deficiency of PDH, oxidative pathways are disrupted, and reduction of pyruvate to lactate occurs in the cytosol. Lactate accumulation leads to acidosis because the liver and kidneys, the main metabolizers of lactate, cannot rapidly utilize all lactate available for gluconeogenesis or for oxidation to CO₂ and water.

In PDH deficiency cases reported in Clumber spaniels no histopathology including ultrastructure of mitochondria has been performed (Herrtage & Houlton 1979). In man, however, inherited PDH deficiency is well characterized and consists of bizarre mitochondria and histochemical evidence of »ragged red« fibers (Harding & Holt 1989).

Although the definitive diagnosis was not confirmed in the present case, the findings in this Clumber spaniel support PDH deficiency. The other dogs of the litter (3 males and 3 females)

had no symptoms, with one dog not available for study. According to some breeders similar cases have been suspected, but no reports are available.

A-K. Järvinen and S. Sankari,
Department of Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, University of Helsinki, FIN-00014 Helsinki, Finland.

References

- DiBartola SP:* Metabolic acidosis. In: SP DeBartola (ed.): Fluid therapy in small animal practice. Ed. S.P. DiBartola. WB Saunders Company, Philadelphia, USA, 1992, 216-243.
- Harding AE, Holt IJ:* Mitochondrial myopathies. Br. Med. Bull. 1989, *45*, 760-771.
- Herrtage ME, Houlton JE:* Collapsing Clumber spaniels. Vet. Rec. 1979, *105*, 334.
- Houlton JE, Herrtage ME:* Mitochondrial myopathy in the Sussex spaniel. Vet. Rec. 1980, *106*, 206.

(Received September 20, 1995; accepted January 3, 1996).

Reprints may be obtained from: A-K. Järvinen, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Clinical Veterinary Sciences, P.O. Box 57 FIN-00014 Helsinki University, Helsinki, Finland.